

Apteekkien ammattieettinen neuvottelukunta

EETTINEN PÄHKINÄ 1/2006

Eettiset pätkinät ovat apteekeista tulleita kysymyksiä, joita Apteekkien ammattieettinen neuvottelukunta on pohtinut. Kysymyksille on ominaista se, että niihin ei löydy yksiselitteistä vastausta lainsäädännöstä tai muista viranomaismääräyksistä. Neuvottelukunnan kannanottoja ohjaavat terveydenhuollon ja apteekkien eettiset ohjeet. Neuvottelukuntaan kuuluu kaksi apteekkarijäsentä (FaT Sari Eerikäinen ja FaT Juhani Itkonen) ja kaksi apteekin farmaseuttista henkilökuntaa edustavaa jäsentä (farmaseutti Päivi Nurmi ja proviisori Jarkko Suvinen). Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii LT, FT Pekka Louhiala ja pääsihteerinä Sirpa Peura.

APTEEKIN VASTUU LÄÄKKEIDEN LIIKAKÄYTÖSTÄ

Henkilökunnassamme on huolta aiheuttanut asiakas, jolla on vuosikautia ollut käytössä vahva kipulääkitys. Hoitavaan lääkäriin on apteekista oltu useita kertoja yhteydessä ja kolmen pkv-kipulääkkeen yhdistelmää lääkäri onkin ohjeistanut asiakasta vähentämään asteittain, mikä ei kuitenkaan ole toteutunut. Laitosvieroitukseen asiakas ei halunnut eikä avohoidon vieroitus tai lääkkeiden käytön vähentäminen tunnu toimivan. Lääkäri on perinteisesti kirjoittanut asiakkaalle reseptit pitkäksi aikaa eteenpäin, eikä kerralla apteekista toimitettavaa määrää ole rajoitettu. Puhelimesta lääkäri on todennut, ettei kovin tiukkaa linjaa toimituksissa voi pitää, sillä vieroitus on hankalaa. Asiakas on käynyt nyt suhteellisen tiheästi apteekissa ja hänelle on toimitettu vähennettävää lääkettä useimmiten pakkaus viiden päivän tarpeeksi, mutta toimitusväli on voinut olla lyhyempikin. Asiakas ei yksin pääse apteekkiin ja apteekkimme on päivystyksiä lukuun ottamatta suljettuna viikonloppuisin. Lyhimmillään lääkettä on toimitettu peräkkäisinä päivinä pyhien takia.

Haluaisin mielipiteen apteekin vastuusta, jos asiakkaalle sattuisi jotakin lääkkeiden liikakäytön seurauksena.

Neuvottelukunnan vastaus

Jos lääkäri on tietoinen menettelytavoista ja toimitettavista lääkemääristä, vastuu on hänellä. Apteekin vastuu rajoittuu lääkärin antamien ohjeiden toteuttamiseen ja lääkkeen toimittamiseen lääkelain ja muiden normien mukaisesti.

Lääkärin tulee voida perustella toimintansa potilaan hoitoon liittyen, mutta hän ei kuitenkaan ole apteekille tilivelvollinen. Jos apteekissa epäillään, että lääkäri ei toimi oikein, voi asiaan pyytää selvitystä lääninlääkäriltä.

On hyvä muistaa, että etiikka ei ole vain sitä, että toimitaan lain kirjaimen mukaan. Jos potilaan tilanne näyttää huonolta, on perusteltua puuttua asiaan ja vaatia lääkäriltä tiukempia toimenpiteitä, esimerkiksi vahvempaa tukea vierotukseen.